

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobkyne: **V. C.** narodená X. bytom J. č. X., zastúpená Mgr. Vandou Durbákovou, advokátkou so sídlom Košice, Krivá ul. č. 23, proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava**, Špitálska ul. č. 8, pracovisko v Košiciach, Zádielska ul. č. 2, o návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. októbra 2010 číslo AA/2010/04839-001 a z 13. októbra 2010 číslo AA/2010/04839-002, o vrátenie dávky a príspevkov pomoci v hmotnej núdzi, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7. apríla 2011, č.k. 1S/122/2010-29, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 7. apríla 2011, č.k. 1S/122/2010-29, **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyni **nepriznáva** náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 7. apríla 2011, č.k. 1S/122/2010-29, podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. októbra 2010 číslo AA/2010/04839-001 a z 13. októbra 2010 číslo AA/2010/04839-002. Účastníkom podľa § 250k ods. 1 OSP nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že žalovaný rozhodnutím z 13. marca 2010 číslo AA/9010/04839-001 podľa § 59 ods. 2 zákona číslo 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (Správny poriadok) zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove, pracovisko v Sabinove zo 17. augusta 2010 číslo 1/2010/07876-010, o odňatí a zastavení výplaty dávky v hmotnej núdzi a príspevkov poskytovaných preddavkovo v sume 62,50 € mesačne od 1. júla 2010. Ďalším rozhodnutím z 13. marca 2010 číslo AA/9010/04839-002 žalovaný podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove, pracovisko v Sabinove z 9. septembra 2010 číslo 1/2010/07876-012, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť žalobkyni vrátiť preddavkovo poskytovanú dávku v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v sume 924,43 € za obdobie od 1. júna 2009 do 30. júna 2010.

Súd prvého stupňa zistil, že rozhodnutím z 13. júla 2009 číslo 1/2009/08816-002 prvostupňový správny orgán žalovaného priznal žalobkyni podľa § 27 zákona č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) preddavkovo dávku v hmotnej núdzi s odôvodnením, že spĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi, pretože sa začalo konanie vo veci priznania výživného pre manželku. Následne v právnej veci navrhovateľky (žalobkyne) proti odporcovi R. C. v konaní o určenie výživného pre manželku, Okresný súd v Prešove uznesením z 19. apríla 2010 sp. zn. 28C/47/2009, konanie zastavil podľa § 96 ods. 1 OSP, lebo navrhovateľka vzala návrh v celom rozsahu späť s odôvodnením, že odporca sa zdržiava na neznámom mieste.

Po preskúmaní zákonnosti a postupu rozhodnutia žalovaného dospel krajský súd k záveru, že žalovaný postupoval v súlade so zákonom o pomoci v hmotnej núdzi, ak preskúmanými rozhodnutiami zamietol odvolania žalobkyne proti prvostupňovým správnym rozhodnutiam a potvrdil ich.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala žalobkyňa odvolanie. Namietala, že krajský súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré spočíva v nesprávnom výklade § 9 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Tvrdila, že zákon neukladá povinnosť podať

návrh, ktorým si nemôže nijako zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si tak v hmotnej núdzi.

Zákon v § 9 cit. upravuje uplatňovanie takých nárokov, ktoré sú reálne vymožiteľné a nie nárokov, ktoré na základe zákona súd ani nemôže priznať, pretože na ich priznanie nie sú splnené zákonné predpoklady. Žalobkyňa napriek späťvzatiu návrhu v konaní o určení manželského výživného splnila podmienku na priznanie dávky v hmotnej núdzi danú zákonom, teda podmienku, že sa nemôže domôcť iného zdroja príjmu. Neexistoval preto zákonný dôvod na odobratie dávky v hmotnej núdzi a ani na rozhodnutie o vrátení preddavkovo vyplácanej dávky. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zruší rozhodnutia správneho orgánu a vráti vec žalovanému na ďalšie konanie alebo aby rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil prvostupňovému súdu vec na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Poukázal na ustanovenie § 27 zákona o pomoci hmotnej núdzi, v ktorom je stanovená povinnosť žalobkyne uplatniť svoje zákonné nároky podľa § 9 ods. 1 zákona a na základe výsledku uplatnenia týchto nárokov úrad rozhodne o doplatení dávky a príspevkov alebo o ich vrátení. Žalobkyňa vzala svoj návrh na začatie konania o určenie výživného pre manželku späť, preto nastal rovnaký právny účinok, ako keby návrh nepodala a svoj zákonný nárok podľa § 9 ods. 1 v spojení s § 27 ods. 1 zákona neuplatnila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi za vlastné pričinenie zabezpečenia príjmu alebo zvýšenia príjmu na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa považuje najmä vlastná práca, užívanie vlastného majetku podľa § 8 a uplatnenie zákonných nárokov podľa § 9 ods. 2.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z administratívneho a súdneho spisu zistil, že Krajský súd v Prešove v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, a preto naň v celom rozsahu poukazuje.

Navyše z administratívnych spisov vyplýva, že na základe žiadosti žalobkyne z 30. júna 2009 žalovaný rozhodnutím zo 17. februára 2009 číslo 2009/08209-2 priznal žalobkyni pomoc v hmotnej núdzi, a to preddavkovo dávku v hmotnej núdzi od 1. februára 2009 v sume 58,43 € s poukazom na §§ 2, 10, 11, 17, 25 ods. 5 a § 27 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V odôvodnení tohto rozhodnutia žalobkyňa bola poučená, že je povinná doručiť žalovanému právoplatné rozhodnutie vydané v konaní o určenie výživného pre manželku.

Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, vydaného v občianskoprávnom konaní, žalovaný potom rozhodne o dávke a príspevkoch, pričom zohľadní sumy z predmetného konania a súčasne rozhodne o doplatení dávky a príspevkov alebo o ich vrátení.

Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa minimálne od prevzatia rozhodnutia o priznaní pomoci v hmotnej núdzi vedela, že priznaná dávka v hmotnej núdzi je žalovaným poskytnutá ako preddavok a ďalšie poskytovanie dávky v hmotnej núdzi je podmienené nielen uplatnením nároku na výživné manželky na príslušnom súde (po rozvode na rozvedenú manželku), ale aj výsledkom súdneho konania.

Tento postup žalovaného bol zákonný, lebo zodpovedá § 9 ods. 2 v spojení s § 5 ods. 14 a najmä § 27 zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

Vyššie citované poučenie vychádzalo z § 9 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, upravujúceho uplatnenie zákonných nárokov, medzi ktorými je výživné podľa osobitného predpisu, ktorým je aj výživné poskytované na základe vyživovacej povinnosti medzi manželmi (§ 71) alebo príspevkov na výživu rozvedeného manžela (§ 72) podľa zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi môže žalovaný priznať preddavkovo dávky a príspevky v hmotnej núdzi, ak sa začalo konanie o náhradnom výživnom.

Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia o priznaní dávky poukázal na § 27 ods. 3 citovaného zákona, podľa ktorého po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vydaného v konaní podľa odseku 1 úrad rozhodne o dávke a príspevkoch, pričom zohľadní výšku peňažného príspevku za opatrovanie, priznanej náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca, dávky nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, úrazového poistenia, garančného poistenia a poistenia v nezamestnanosti alebo opakovanej štátnej sociálnej dávky, výšku výživného, výšku náhradného výživného, výšku mzdových nárokov alebo výšku ďalších nárokov z pracovného pomeru alebo z obdobného pracovného vzťahu, alebo zo služobného pomeru. Úrad zároveň rozhodne o doplatení dávky a príspevkov alebo o ich vrátení.

Bolo preukázané, že z dôvodu späťvzatia návrhu o výživné manželky v konaní vedenom na Okresnom súde v Prešove, sp. zn. 28C/47/2009, nedošlo k takému právoplatnému rozhodnutiu o veci, ktorým by súd rozhodol vecne o výživnom. Žalovaný preto postupoval v súlade s § 27 ods. 3 zákona o hmotnej núdzi, keď preskúmanými rozhodnutiami rozhodol o potvrdení prvostupňového správneho orgánu o odňatí a zastavení výplaty preddavkovo poskytnutej dávky v hmotnej núdzi a o vrátení preddavkovo poskytnutej dávky v hmotnej núdzi.

Po preskúmaní zákonnosti a postupu rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu aj žalovaného ako druhostupňového správneho orgánu odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že boli vydané v súlade so zákonom o pomoci v hmotnej núdzi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 OSP.

Odvolací súd napokon poznamenáva, že na priznanie preddavkovo dávku v hmotnej núdzi aj za splnenia zákonných podmienok, občan v hmotnej núdzi nemá právny nárok. Táto skutočnosť vyplýva z § 27 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. To znamená, že žalovaná takúto dávku nemusí občanovi priznať. Občanovi však patrí dávka hmotnej núdzi vtedy,

ak je v hmotnej núdzi v zmysle § 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi (hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Podľa § 250k ods. 1 vety prvej OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

V odvolacom konaní žalobkyňa nebola úspešná, preto odvolací súd jej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 250k ods. 1 a § 246c OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová